

Meningsundersøgelser i Amerika og Danmark.

Af Helge Andersen. ¹⁾

I. Tidligste Historie.

Gallup er ikke den første, der har foretaget Meningsundersøgelser. Naar hans Navn alligevel i Dag er uløseligt knyttet til Meningsundersøgelserne, saa skyldes det, dels at han var den første, der interesserede sig for Spørgsmaalets teoretiske Side, dels at han var en af de første, der gennemførte Undersøgelserne i den særlige Form, hvori de i Øjeblikket flourer over hele Verden.

Der findes flere Eksempler paa, at amerikanske Tidsskrifter og Aviser, baade før og efter Aarhundredskiftet, har lavet Prøveafstemninger forud for de egentlige Valg. Det var dog kun smaa Undersøgelser af relativt ringe Betydning. Det første Tidsskrift, der foretog Prøvevalg i større Omfang, var »Literary Digest«, hvis tidligste Forsøg fandt Sted i 1916.

Tidsskriftet henvendte sig til sine Læsere og anmodede dem om at indsende Oplysninger om deres Opfattelse af Chancerne for Valget. Desuden udsendte Bladet særlige Stemmesedler til samtlige Abonnenter i 5 Stater, og endelig foretog Redaktionen en Række Interview af fremragende Arbejderledere. Paa Grundlag af dette meget uensartede Materiale kom Redaktionen til det Resultat, at Wilson vilde sejre ved Valget.

Wilson blev virkelig valgt, og efter denne Sukces fortsatte Bladet med at foranstalte Prøvevalg ved de følgende Præsidentvalg. I 1920 udsendtes saaledes 11 Millioner Stemmesedler, i 1924 16 Millioner og ved Valget i 1928 18 Millioner Stemmesedler. Ved det sidste af disse Valg kom Bladet til det Resultat, at Hoover vilde faa 63,2 % af samtlige afgivne Stemmer. Da han fik 58,8 %, kunde »Literary Digest« være ganske godt tilfreds med Resultatet. I 1932 udsendtes 20 Millioner Stemmesedler, og Resultatet blev saa godt, at Forudsigelsen kun kom til

¹⁾ Sekretær, cand. polit.

at afvige 1,4 % fra det faktiske Resultat. De 20 Millioner Vælgere, der havde faaet tilsendt Stemmesedler i 1932, havde enten Bil eller Telefon. »Literary Digest« havde nemlig samlet et enormt Kartotek, omfattende alle de Personer, der havde Bil eller Telefon. Dette Kartotek var ikke alene samlet for at udsende Stemmesedler, men tillige som Materiale ved Hvervning af nye Abonnenter.

Denne særlig udsøgte Skare af »Vælgere« skulde imidlertid blive Aarsag til den enorme Fiasko, som Bladet kom til at opleve ved Valget i 1936.

Ved dette Valg, hvor Kampen stod mellem Landon og Roosevelt, forberedte »Literary Digest« sit hidtil største Prøvevalg. 6 Uger før Stemmesedlerne blev udsendt dukkede Dr. Gallup op paa Skuepladsen med den overraskende Oplysning, at »Literary Digest« ved Prøvevalget vilde holde paa den gale Kandidat. Gallup hævdede, at ved den Afstemning, som »Literary Digest« var ved at forberede, vilde Bladet naa til det Resultat, at 56 % af Stemmerne vilde falde paa Landon, men samtidig spaaede Gallup, at Resultatet af selve Valget vilde blive det modsatte, idet Roosevelt vilde blive valgt.

Resultatet af »Literary Digest«s Afstemning blev, at Landon skulde faa 57 % af Stemmerne. Dermed var den første Halvdel af Gallups Spaadom gaaet i Opfyldelse. Gallups Triumf blev selvfølgelig endnu større, da selve Valgdagen kom, og det viste sig, at Roosevelt og ikke Landon blev valgt.

Denne Begivenhed bidrog til med et Slag at gøre Gallups Navn kendt ikke alene i U.S.A., men langt udenfor Landets Grænser. I Sandhedens Interesse maa det nævnes, at Gallup ikke var den eneste, der konkurrerede med »Literary Digest« ved Valget i 1936. Der var to andre Foregangsmænd for Meningsundersøgelserne, nemlig Elmo Roper, der arbejder i Tilknytning til det kendte Tidsskrift »Fortune« og Archibald M. Crossley, der har sit eget Institut. Det maa yderligere fremhæves, at Gallup ganske vist forudsagde »Literary Digest«s fejlagtige Spaadom, men at hans egen Forudsigelse af Valgresultatet var 6,9 % forkert, forøvrigt den samme Afvigelse, som Crosley havde. Roper derimod naaede at forudsige Roosevelts Stemme procent med kun 1 % Afvigelse. Ropers Resultat var saaledes langt det bedste, men Gallup opnaaede den største Publikumsukces.

Det var forøvrigt ikke første Gang, at Gallup foretog den Slags Undersøgelser. Han var startet betydeligt tidligere paa ret teoretisk Basis, men i 1932 blev han knyttet til et af Amerikas største Reklamebureauer, og fra dette Tidspunkt begyndte han at foranstalte omfattende Undersøgelser, i første Række i Form af egentlig Markedsanalyser.

II. Meningsundersøgelsernes Karaktertræk.

Naar der i det følgende tales om Gallup-Undersøgelser og Gallups Arbejdsmetoder, saa maa det erindres, at det i det store og hele er de samme Metoder, der anvendes af de andre Instituter som f. Eks. Ropers og Crosleys.

Der er særlig tre Karaktertræk, som har Interesse, naar man skal foretage en Vurdering af Gallups Arbejdsmetoder; det er a) Materialets Sammensætning, b) den Maade, hvorpaa Indsamlingen af Materialet foregaar, og c) Arbejdsomraadet for Gallup-Undersøgelserne.

a) *Materialets Sammensætning.* »Literary Digest« udsendte Stemmesedler til samtlige, der havde Bil eller Telefon, og dette gav ikke noget repræsentativt Materiale. Aarsagen hertil maa søges i den Kendsgerning, at et Valg i meget stor Udstrækning følger sociale Linier. Ethvert Parti er mere eller mindre udpræget knyttet til et særlig socialt Lag i Befolkningen. Dette var ogsaa Tilfældet for de to store amerikanske Partier, hvor Roosevelt, der var Demokraternes Kandidat — særlig efter NIRA-Perioden og den store Verdenskrise — havde vundet Gehør blandt de socialt daarligst stillede Kredse i den amerikanske Befolkning. Ikke mindst Negrene og de fattige Hvide i Sydstaterne ønskede, at Roosevelt skulde fortsætte som Præsident. I disse Kredse var hverken Bil eller Telefon særlig udbredt, hvorfor »Literary Digest«s Udsendelse af Stemmesedler ikke blev tilstrækkelig omfattende i netop de Kredse, hvor Roosevelt havde mange Tilhængere.

Det var et af de Forhold, Gallup havde for Øje, da han begyndte sin Valgundersøgelse. Gallup arbejdede efter ganske andre Retningslinier end »Literary Digest«, hvis eneste Maal var at faa indsamlet det størst mulige Antal Stemmesedler, idet Redaktionen haabede, at »de store Tals Lov« vilde beskytte dem mod ubehagelige Overraskelser. Gallup sorterede i Stedet for sit Materiale, saaledes at han var sikker paa, at det blev et typisk Udtryk for hele det amerikanske Folk. Han indsamlede ikke særlig mange Stemmer, ikke engang 1⁰/₀₀ af Befolkningen, men de var til Gengæld saaledes udvalgt, at de dannede hvad man kan kalde et Miniaturesamfund, der paa alle mulige Maader var et korrekt Billede af det virkelige Samfund.

Der er mange forskellige Forhold, der skal tages i Betragtning, hvis Udvalget skal være repræsentativt. Det er saaledes nødvendigt, at Mænd og Kvinder er repræsenteret i samme Forhold som i Landet selv. Det er nødvendigt, at den geografiske Fordeling er i Orden, idet der maa være Repræsentanter for alle Dele af Landet, og Repræsentationen maa staa i Forhold til de geografiske Omraaders faktiske Indbyggertal. Aldersfordelingen blandt de udvalgte maa være den samme

som i hele Samfundet, ligesom Land, Provinsby og Storstæder maa være repræsenteret i Forhold til disse Omraaders faktiske Betydning i Befolkningstallet.

Mens ovennævnte Grupperinger er relativt lette at iagttage, bliver det vanskeligere, naar man ogsaa skal paase, at de sociale, økonomiske og politiske Grupperinger er repræsenteret i Forhold til deres faktiske Udbredelse i Samfundet. For at give et korrekt Billede er det imidlertid absolut nødvendigt, at alle disse Forhold er taget i Betragtning. Nu er det saaledes, at de tre nævnte Grupperinger i en vis Udstrækning følger de samme Linier. Da man selvfølgelig maa anvende forholdsvis grove Inddelinger med f. Eks. 5—6 Indkomstgrupper, skulde det dog ikke være umuligt at tage Hensyn ogsaa til disse Faktorer.

Gallup lægger meget stor Vægt paa, at hans Materiale er absolut repræsentativt og anvender til dette Formaal forskellige Kontroltal. Han undersøger, hvor stor en Procentdel af de adspurgte der har Bil, Radio, Telefon eller lignende socialt prægede Indretninger. For at være sikker paa, at Materialet er repræsentativt, kræver Gallup, at de konstaterede Procenter skal være nogenlunde de samme som for Samfundet som Helhed. Er dette ikke Tilfældet, maa der være en eller anden Fejl i Materialet.

b) *Indsamlingen af Materialet.* Den Arbejdsmetode, hvorved Gallup fremskaffede de nødvendige Oplysninger, var væsentligt anderledes end den, »Literary Digest« betjente sig af. Tidsskriftet havde indsamlet Materialet ved at udsende Stemmesedler og derefter bearbejdet de tilbagesendte Stemmesedler, mens Gallup valgte den meget dyrere — men betydelig sikrere — Metode at udspørge Folk ved særlig udsendte Medarbejdere.

Interview-Metoden er ikke noget, Gallup har opfundet, men han har bragt den i Anvendelse paa dette specielle Felt. »Literary Digest« mente, at Resultaterne vilde blive rigtige ved at fremskaffe Millionvis af Udtalelser. Derfor udsendtes Stemmesedler, idet det var den eneste Fremgangsmaade, som gjorde det muligt at fremskaffe de ønskede Mængder af Udtalelser. Da Gallup kun undersøgte Udtalelser fra ca. 1 % af Befolkningen, kunde han vælge den besværligere og dyrere Fremgangsmaade med mundtlige Forespørgsler.

Fordelen ved at spørge Folk direkte er ret betydelig. Det er saaledes af Betydning for en korrekt Sammensætning af Miniaturesamfundet, at Intervieweren er i Stand til at give en fyldig Karakteristik af den udspurgte, hvorved en nøjagtig Rubricering er muligt. Det er ligeledes af stor Betydning, at man faar de Personer med, som aldrig vilde deltage i en skriftlig Undersøgelse. Gallup fremhævede netop stærkt, at

en af de store Fejlkilder i »Literary Digest«s Kæmpemateriale var den, at det først og fremmest er de utilfredse, der deltager i en skriftlig Undersøgelse, og at det ved S sammensætningen af et typisk Materiale er nødvendigt, at den Slags Forhold ikke spiller ind.

Det er heller ikke uden Betydning, at man ved Forespørgsler sikrer sig mod Misforstaaelser, eller mod at der kan foreligge Paavirkninger under Afgivelse af Svarene. Paavirkning er tænkelig særlig fra Ægtefællens Side, ligesom en ung let kan lade sig paavirke af sine Forældre.

Samtidig er der dog visse Ulemper ved Interview-Metoden, idet Resultatet er afhængig af Kvaliteten hos den Stab af Medarbejdere, der indsamler Materialet. Den adspurgte har ikke Lejlighed til at se den skriftlige Redegørelse, der er blevet Resultatet af Samtalen, og selvom han havde det, er der ikke nogen Garanti for, at det er den samme Redegørelse, der bliver sendt ind. Hvis de anvendte Undersøgere farver de afgivne Rapporter, er der i Virkeligheden kun ringe Mulighed for at konstatere det.

For at modvirke Forfalskninger har Gallup (det amerikanske Institut) udvalgt sine Undersøgere efter særlige Principper, saaledes at de saavidt muligt repræsenterer alle Meninger — særlig paa det politiske Omraade — og vel at mærke afbalanceret efter Meningsfordelingerne i Samfundet.

Amerikanerne har iøvrigt forsøgt at finde Metoder, hvorefter det skulde være muligt at konstatere, om en Undersøger f. Eks. sidder hjemme og udfylder Spørgeskemaer. Blandt andet forlanger de, at hver enkelt Interviewer, før Undersøgelsen begynder, skal indsende sin egen Besvarelse af Spørgsmaalene, og senere sammenlignes denne Besvarelse med det Materiale, han iøvrigt har indsamlet. Afviger hans Resultater væsentligt fra de andre Undersøgere, og gaar Afvigelsen i samme Retning som hans egen Besvarelse, er der Grundlag for en vis Formodning om, at han bevidst eller ubevidst har farvet sine Rapporter. Metoden er ikke særlig effektiv men dog af en vis Betydning. De amerikanske Institutter har yderligere oprettet særlige Kontrolafdelinger, der har til Opgave at rejse rundt og foretage Kontrolundersøgelser, dels ved selvstændige Interviews, dels ved at opsøge de Personer, der er udspurgt, og kontrollere om det indsendte Referat er rigtigt. Det danske Gallup-Institut har sine egne Metoder til dette Formaale, tilpasset efter de hjemlige Forhold.

Selvom man taler om en Interview-Metode, menes der ikke dermed en fri Udspørgen af de paagældende Personer. Det er nemlig ikke ligegyldigt, hvorledes et Spørgsmaal stilles, for selvom Indholdet maaske er det samme, har Formuleringen umaadelig stor Betydning.

Hvis man overlod Formuleringen til de enkelte Udspørgere, vilde der være Mulighed for et forvrænget Billede af den udspurgtes Meninger gennem provokerende Spørgsmaal. Der anvendes derfor særlige Spørgeskemaer, hvor Spørgsmaalenes Ordlyd er skrevet op, og Interviewerne har Ordre til at følge disse Spørgsmaal. Ved denne Fremgangsmaade er man sikker paa, at alle de udspurgte har svaret paa nøjagtig de samme Spørgsmaal.

c. *Arbejdsområdet for Gallup-Undersøgelserne.* Selvom det var ved Valgforudsigelser, at Gallup henledte hele Verdens Opmærksomhed paa sig, saa er dette Felt kun en enkelt Side af hans Undersøgelser, ja, man kan vel endda sige en underordnet Side.

Men Erfaringerne viser, at overalt, hvor der laves Meningsundersøgelser, er det ganske særlig Valganalyserne, der har haft Publikums Interesse. Det gælder saaledes ogsaa for Sverige, hvor det svenske Gallup-Institut tre Dage før det svenske Rigsdagsvalg 17. September 1944 offentliggjorde sin Valgspaadom, der kom til at svare forbløffende godt til det faktiske Resultat¹⁾.

Naar Valgundersøgelserne i ganske særlig Grad er gjort til Genstand for Kritik og Omtale, skyldes det imidlertid ikke alene den særlig store Publikumsinteresse for Problemet, men ogsaa den Mulighed man har for at kontrollere Undersøgelsernes Rigtighed gennem Valgresultatet.

Af betydelig større Interesse end Valgprognoserne er imidlertid de saakaldte sociale Meningsundersøgelser og Markedsanalyserne.

Baade Gallup og hans Kolleger har gennem de senere Aar foretaget i Hundrevis af Undersøgelser, hvor Emnet ikke har været Valgresultater men derimod almindelige Samfundsspørgsmaal af de mest forskellige Arter. Gallup har spurgt Folk, hvad de mente om Krigen, Kønssygdomme, Filmsskuespillere og meget andet. Problemerne har langtfra altid været den anvendte Arbejdskraft værd, men er ganske øjensynligt blevet til, fordi det var godt »Stof« til Aviserne. Denne Interesse for de mindre lødige Undersøgelser, der har Publikums tække, skyldes de rigelige Pengemidler, der tilflyder Institutterne ved Salg af Retten til Offentliggørelsen af Undersøgelsernes Resultater.

Det er svært at foretage en systematisk Vurdering af de mange forskellige Undersøgelser, og inden vi gaa igang med dette Problem, bør

¹⁾	Gallup forudsagde	Valgresultatet blev
Folkepartiet.....	16 %	15,4 %
Bondeforbundet.....	13 %	12,9 %
Socialdemokraterne	47 %	46,8 %
Kommunisterne.....	10 %	10,4 %
Øvrige.....	1 %	0,7 %

det overvejes, om man i det hele taget kan regne med, at en Gallup-Undersøgelse vil afsløre, hvad Folk virkelig mener. Vi har allerede nævnt den Paavirkning, som Intervieweren kan have paa Resultatet, men hertil kommer yderligere Spørgsmaalet, om den udspurgte altid vil give Udtryk for sin virkelige Mening.

I en nylig udkommen Bog¹⁾, der blandt andet behandler disse Problemer, fremhæves det saaledes, at det er en kendt Sag, at mange Udtalelser og Handlinger slet ikke dækker over tilsvarende Indstillinger. Det kan være bevidst hyklerisk Adfærd, eller det kan være ganske ubevidst Bedrageri. Man kan træffe Mennesker, der mener at være i Besiddelse af Indstillinger, som deres Holdning og en Del af deres Handlinger er i direkte Modstrid med, uden at de selv kan indse det. Forfatteren gaar endnu videre og nævner, at det synes muligt for et Menneske ved Siden af sin »private« Mening om en Ting, at have en »officiel« Mening, d. v. s. en Mening, som han afgiver som Medlem af en Forening, Sekt e. l. ved officielle Lejligheder, og som ikke falder sammen med den Opfattelse, han lægger for Dagen, naar han føler sig som Privatmand.

Yderligere er det meget vanskeligt at bestemme Indstillinger, fordi de ikke saa let lader sig rubricere. Der er alle mulige Gradueringer, og hvor skal man placere den enkelte? Selve det Arbejde at rubricere en Persons Meninger støder paa Vanskeligheder, fordi Intervieweren, der skal foretage Rubriceringen, maaske anvender en ganske anden Maalestok end den adspurgte. Da mange af de anvendte Interviewere er Akademikere, vil der ofte være et formeligt Svælg mellem den Opfattelse, som Intervieweren har, og som den udspurgte har.

De Problemer, som Meningsundersøgelserne søger at belyse, kan deles i tre Hovedgrupper: 1) Undersøgelse af Folks positive Viden, 2) Undersøgelse af Folks Mening om et bestemt Problem, og 3) Undersøgelse af Folks Handeln i en bestemt Situation. Grupperingen er forholdtvis grov, og der kan anføres Tilfælde, som maaske vanskeligt kan passes ind i en af de tre nævnte Grupper.

Undersøgelse af Folks positive Viden er maaske et af de frugtbarste Omraader. Vi har fra Danmark en meget interessant Undersøgelse paa dette særlige Felt, som skal gøres til Genstand for en nærmere Gennemgang senere i Artiklen. Det er Kønssygdomsundersøgelsen. Denne Undersøgelse havde til Hensigt at prøve at fastslaa, hvad Folk vidste, og ganske særligt hvad de ikke vidste om Kønssygdommene og deres Bekæmpelse. Dette Emne er særdeles velegnet til en Gallup-

¹⁾ Holger Isager: Vore Indstillinger. København 1945.

Undersøgelse, idet man forholdsvis let kan vurdere den udspurgtes Viden.

Medens det er forholdsvis sjældent, at en Undersøgelse alene har til Opgave at konstatere de udspurgtes positive Viden om et eller andet Problem, saa er det meget ofte et vigtigt Led i en Undersøgelse. I de Undersøgelser, hvor Hovedmotivet er at konstatere, hvad Folk mener om et Spørgsmaal, er det saare oplysende samtidig at faa konstateret, hvor stor Viden Folk har med Hensyn til det Spørgsmaal, som de skal udtale sig om.

Der er foretaget talrige Undersøgelser af denne blandede Art, og de har desværre alle et ret ensartet Karaktertræk. Et af de morsomste Eksempler er en amerikansk Undersøgelse af Folks Mening om den amerikanske Handelspolitik. Man spurgte »Skal Regeringen fortsætte med at afslutte reciprokke Handelsaftaler?« Resultatet blev, at 56 % svarede Ja, 12 % svarede Nej, mens 32 % var ærlige nok til at udtale, at det havde de ikke nogen Mening om. Derefter spurgte man, om de nu ogsaa vidste, hvad en reciprok Handelsaftale var for noget, med det sørgelige Resultat, at 52 % af de adspurgte maatte tilstaa, at det anede de ikke, 31 % gav forkerte Definitioner, 8 % gav usikre Definitioner, og kun 8 % kunde fortælle hvad en saadan Aftale var. Over Halvdelen har altsaa svaret Ja eller Nej uden at ane, hvad det var de svarede paa.

Den anden Gruppe af Undersøgelser har til Formaal at konstatere Folks Mening om et Spørgsmaal. Indenfor denne Gruppe falder Hovedparten af Gallup-Undersøgelserne, og man kan med det samme fastslaa, at adskillige af Undersøgelserne er ganske uden nogen Form for Interesse, men det er svært at trække Grænsen mellem de Undersøgelser, der har Interesse, og de, der ikke har det. Det er saaledes ganske uden Interesse at konstatere, at Halvdelen af Amerikas Befolkning paa et bestemt Tidspunkt mente, at den anden Verdenskrig vilde være afsluttet i 1942. En Spaadom om Fremtiden bliver ikke rigtigere, fordi den bliver begrundet med Udtalelser fra 20.000 Mennesker om deres Tro og Forhaabninger. Naar Undersøgelser af denne Art er talrige, saa skyldes det, som tidligere nævnt, at det er »godt Stof«, som umiddelbart vil interessere en stor Læserskare. Samtidig er det ganske uden nogen videnskabelig Interesse og bidrager blot til at nedsætte Respekten for de mere værdifulde Gallup-Undersøgelser.

Det er dog ikke alle Undersøgelser om Folks Meninger, der er lige saa interesseløse som ovennævnte; tværtimod findes der ogsaa i denne Gruppe adskillige Undersøgelser af overmaade stor Interesse. Det har uden Tvivl været en meget vigtig Rettesnor for den amerikanske Rege-

ring, at der med korte Mellemrum er afholdt Undersøgelser om den amerikanske Befolknings Stilling til Krigen. Det har været et nyttigt Barometer, som har registreret Befolkningens Opfattelse af den førte Politik og Ønskerne for den fremtidige Politik. De store Institutter har afholdt flere Undersøgelser, hvor Spørgsmaal i Forbindelse med Amerikas Indtræden i Krigen har været behandlet, ligesom der er taget Stilling til, i hvilket Omfang U. S. A. skulde yde Hjælp til de Allierede.

Det er denne Virksomhed i Krigsaarene, der har givet Liv til mange Forslag om, at Meningsundersøgelserne skulde blive en Art praktisk Referendum for den amerikanske Regering svarende til den schweiziske Forfatnings særlige Regler om Folkeafstemning. Tanken dyrkes med stor Alvor i U. S. A. og er ikke uden Interesse, selvom man vel nok kan ønske at faa lidt større Erfaring, før man indlemmer disse Undersøgelser i Forfatningssystemet.

Meningsundersøgelserne synes iøvrigt at være et særdeles fintmærende Barometer, som kan vise ret store Udsving paa forholdsvis kort Tid. Det maa dog i samme Aandedrag fremhæves, at Udsvingene ogsaa kan skyldes Fejl i selve Materialet. Som et Eksempel paa en Stemningsændring, der har givet sig tydelige Udslag i Meningsundersøgelserne, kan nævnes den amerikanske Befolknings Indstilling til almindelig Værnepligt. I Oktober 1939 — altsaa lige efter Krigsudbrudet — spurgte Gallup »Mener De, at alle egnede 20 Aar gamle Mænd bør tjenestgøre 1 Aar i Hær eller Flaade?« Svaret herpaa blev:

Ja	37 %
Nej	58 %
Ved ikke	5 %

Gallup gentog Spørgsmaalet (dog i en lidt afvigende Form) i Juni 1940, altsaa godt et halvt Aar efter, men denne Gang laa Svarene ganske anderledes:

Ja	59 %
Nej	35 %
Ved ikke	6 %

Det er flere Gange sket, at to af Institutterne paa samme Tid har foretaget Undersøgelser af de samme Spørgsmaal. Sammenfaldende Undersøgelser er ganske udmærket som Grundlag for en Vurdering af Meningsundersøgelseernes Paalidelighed, og som et Eksempel kan nævnes 2 Undersøgelser, som henholdsvis Gallup og Roper foretog i Juli 1940, hvor de spurgte om, hvem Folk troede, der vilde vinde Krigen. Undersøgelserne var i sig selv værdiløse, idet det amerikanske Folks

Formodning om, hvem der vilde vinde Krigen, kun har ringe Interesse. Naar den alligevel trækkes frem her, er det for at sammenligne de to Institutters Resultater.

	Roper	Gallup
De allierede	30 %	32 %
Aksen	40 %	35 %
Ingen	2 %	— %
Ved ikke	28 %	33 %

Det maa blive et Temperamentspørgsmaal, om man synes at Afvigelserne er store eller smaa.

Den tredie Hovedgruppe af Meningsundersøgelser har til Opgave at belyse, hvorledes en Person har reageret eller mener at ville reagere i en bestemt Situation. Ogsaa i denne Gruppe findes der baade gode og daarlige Undersøgelser.

Hvis man spørger en Mand om, hvor tit han gaar i Kirke, vil man næppe altid faa det rigtige Svar. Han vil i mange Tilfælde fordreje Sandheden, saaledes at hans Svar bliver mere i Overensstemmelse med, hvad han tror andre Mennesker vil synes om. Det er maaske kun de færreste, der vil lyve groft, men Materialet vil i mange Tilfælde have en ret betydelig Skævhed. Det samme gør sig gældende, hvis man f. Eks. spørger en Mand, om han er et Skovsvin. Det vil kun være et meget ringe Antal af de virkelige Skovsvin, der vil indrømme det. Skovsvinet vil simpelt hen skamme sig over at fortælle, at han har ladet sit Madpapir ligge og flyde og i Stedet for fortælle, at han har taget Papiret med hjem.

Selvom der saaledes er mange Spørgsmaal, som sikkert bliver urigtigt besvaret, har man undertiden betydeligt mere Hold i et Spørgsmaal, der ikke indskrænker sig til at spørge om en Mening, men direkte spørger om en Reaktion i en bestemt Situation. Som Eksempel kan nævnes den amerikanske Kønssygdomsundersøgelse, hvor man bl. a. spurgte: »Vil De være villig til at underkaste Dem en Blodundersøgelse hos Deres Læge for Syfilis, hvis Resultatet var hemmeligt og Undersøgelsen gratis?« Hertil blev Svarene:

Ja	81 %
Nej	12 %
Ved ikke.....	7 %

En Undersøgelse af denne Art er af stor Værdi, fordi den ikke indskrænker sig til svævende Teori, men er en Oplysning af virkelig praktisk Værdi for de Myndigheder, der arbejder med Spørgsmaalet.

Blandt den Gruppe af Undersøgelser, hvor der er lagt Vægt paa at faa klarlagt, hvorledes Folk vil reagere i bestemte Situationer, maa særlig fremhæves nogle Undersøgelser, der er foretaget under Medvirken af det amerikanske Landbrugsministerium. Disse Undersøgelser har til Formaal at faa klarlagt, hvorledes Landmændene vil handle i bestemte Situationer. Gennem saadanne Forespørgsler opnaar Myndighederne den store Fordel paa et meget tidligt Tidspunkt at faa konstateret, hvilke Virkninger det offentliges forskellige Foranstaltninger paa det landøkonomiske og landbrugstekniske Omraade vil medføre.

Tilsvarende Undersøgelser kunde sikkert med Held anvendes paa helt andre Omraader, dels i de øvrige Erhvervsgrupper, men ogsaa som et Forsøg paa at konstatere, hvilke Reaktioner Befolkningen som Helhed vil have overfor forskellige offentlige Foranstaltninger.

Markedsundersøgelserne.

Hidtil har der kun været omtalt de egentlige Meningsundersøgelser, eller som man ogsaa kan kalde dem: Sociale Undersøgelser. Hertil kommer imidlertid en overmaade stor Gruppe af Undersøgelser af rent merkantil Art. Det er ikke Formaalet med denne Artikel at trænge ind i de teoretiske Problemer i Forbindelse med Markedsanalyser i Almindelighed men alene at paapege Betydningen af at anvende Meningsundersøgelser som et Led i Markedsanalyserne.

Den simpleste Form for en Markedsanalyse er et Forsøg paa ad statistisk Vej at konstatere, hvor stor en Del af Markedet det undersøgte Firma dækker. Det kan ofte ske ved Hjælp af den offentlige Statistik og Virksomhedens egen Produktions- og Salgsstatistik. Hvis man skal foretage en virkelig Analyse af Markedet, er dette imidlertid ikke tilstrækkeligt, for Forretningsmanden vil spørge »Hvorfor sælger jeg ikke mere?« Og dette Spørgsmaal kan kun besvares gennem en Meningsundersøgelse.

Ligesom ved de sociale Undersøgelser maa man prøve at lave et repræsentativt Udvalg af de Personer, hvis Mening man ønsker at konstatere. Er det en almindelig Forbrugsvare, maa man have alle Grupper af Befolkningen med eller i hvert Fald alle Husmødrene. Er det f. Eks. en Læbestift, er det tilstrækkeligt at spørge Kvinderne i de Aldersgrupper, der bruger Læbestift. Er det en Vare, som kun sælges til en begrænset Kreds, kan det undertiden være meget vanskeligt at foretage det rette Udvalg.

Det er som Regel kun ved Salget af de egentlige Konsumartikler, at Meningsundersøgelserne tages i Brug. Ved Salg af f. Eks. Maskiner

er Kontakten mellem Sælger og Køber i de fleste Tilfælde saa intim, at Sælgeren umiddelbart vil være klar over, hvilke Faktorer der medførte, at Salget gik i Orden. Denne personlige Kontakt svigter fuldkommen, hvor det drejer sig om rene Forbrugsvarer som Tandpasta, Hovedpinepulver, Læbestifter, Pudsemidler o. l.

De fleste Markedsanalyser er hemmelige. Det Firma, der foretager Undersøgelsen, vil ganske naturligt ikke betale for en kostbar Undersøgelse og se alle Konkurrenterne nyde godt af Resultatet. Alligevel er der med Mellemløb fremkommet Oplysninger, der har givet et lille Fingerpeg om disse Undersøgelseres Karakter.

Vil man undersøge Salget af Tandpasta, saa spørger man ganske naturligt, hvilken Tandpasta den interviewede bruger, hvorfor han bruger den, hvor længe han har brugt den, hvad han har brugt tidligere, og hvorfor han sidst har skiftet Tandpastamærke. Det er ogsaa af Betydning at faa at vide, om han synes om Pakningen, Smagen, Navnet, Størrelsen og Prisen paa den Pasta, han bruger i Øjeblikket. Besvarelse af disse Spørgsmaal fra Personer i alle Landedele og blandt alle Grene af Befolkningen er selvsagt af den største Interesse for enhver Fabrikant af Tandpasta. Selve den Teknik, der anvendes ved Undersøgelserne, og dermed ogsaa de Betæneligheder, man kan fremføre i Forbindelse med Resultatet, er i det store og hele de samme som for de sociale Undersøgelser.

III. Meningsundersøgelser i Danmark.

Gallup har Aflæggere i mange forskellige Lande, blandt andet ogsaa i Danmark og Sverrig. Der er dog ikke Tale om egentlige Aflæggere, idet de paagældende Virksomheder kun sikrer sig Navnet og iøvrigt naturligvis kan faa den fornødne Instruktion og Erfaringsmaterialet fra det amerikanske Institut. Det danske Gallup Institut har allerede arbejdet i flere Aar og har en lang Række Undersøgelser bag sig. Instituttet laver ikke alene Markedsundersøgelser, men har offentliggjort et betydeligt Antal sociale Undersøgelser i »Berlingske Tidende«.

Det er imidlertid ikke det eneste Institut her i Landet, idet der for et Aarstid siden oprettedes et nyt under Navnet »Informa«, som blandt andet arbejder i nøje Tilknytning til Professor Max Kjær Hansen. Dette Institut har hidtil kun offentliggjort en enkelt social Undersøgelse angaaende Boligforhold. Den blev offentliggjort i »Politiken«.

Det Arbejdsomraade og de Metoder, der anvendes af de danske Institutter, er tilsyneladende i nøje Overensstemmelse med de amerikanske Forbilleder. Det kan dog have en særlig Interesse at foretage en

Sammenligning med de amerikanske Undersøgelser. Da »Informa« endnu kun har forelagt en enkelt Undersøgelse for Offentligheden, er det for tidligt at prøve en Vurdering af dette Institut, og i det følgende er det alene Dansk Gallup Instituts Undersøgelser, der tages op til Behandling.

For at give et praktisk Eksempel paa en Gallupundersøgelse i Danmark skal der — med Tilladelse fra Udvalget for Kønssygdommenes Bekæmpelse og Dansk Gallup Institut — gives nogle Hovedpunkter fra den store Undersøgelse af Befolkningens Kendskab til Kønssygdommene. Undersøgelsen foretoges i Efteraaret 1944.

Undersøgelsen har ialt omfattet 2410 Personer, nemlig:

	1230 Kvinder og		
	1180 Mænd		
deraf i Alderen:			
	18—25 Aar	25—40 Aar	40—65 Aar
Kvinder	220	470	540
Mænd	227	453	500

og fordelt paa 3 Samfundslag

Arbejderstand	1690
Middelstand	485
Bedrestillede	235

I Beretningen har Gallup Instituttet taget denne Socialgruppering op til en nærmere Behandling. Instituttet skriver herom:

»Inddelingen i Socialgrupper er i videst muligt Omfang foretaget i Overensstemmelse med de offentliggjorte Statistiker. Igennem Undersøgelsen anvendes Terminologien »Arbejderstand«, »Middelstand« og »Bedrestillede«. Instituttet lægger selvsagt ingen Vurdering i disse Begreber, men anvender dem som Terminologi for tre Indtægtsgrupper omfattende henholdsvis Personer med en skattepligtig Indtægt paa under ca. Kr. 4.000, fra Kr. 4.000 til Kr. 8.000 aarligt og over ca. Kr. 8.000 aarligt.«

Instituttet siger selv, at den ikke har foretaget nogen nærmere Vurdering, men det kan ikke nægtes, at der ved Offentliggørelse af denne og andre Undersøgelser er blevet anvendt de tre Socialgrupperinger uden nogen nærmere Forklaring. Det synes at være noget tilfældige Grupperinger, der retteligt burde betegnes som rene Indtægtsgrupper, og i hvert Fald for den laveste Gruppe have et andet Navn.

Denne Undersøgelse er i Lighed med de andre Gallup-Undersøgelser blevet underkastet en vis Kontrol. Der er saaledes sørget for indgaaende og ensartet Instruktion af de udsendte Udspørgere, ligesom der føres stadig Kontrol med, at de udfører deres Arbejde paa tilfredsstillende Maade.

Svarende til de amerikanske Undersøgelser foretager det danske Institut en Kontrol efter den saakaldte Frekvensmetode, der har til Opgave at konstatere, hvorvidt Materialet er homogent.

Gennem Frekvensmetoden søger man at analysere Dele af det indsamlede Materiale for at se om Materialet er ensartet. Det sker simpelthen paa den Maade, at man udvælger et af Spørgsmaalene og underkaster Besvarelsen en mere indgaaende Undersøgelse, idet man udvælger 500, 1.000, 1.500 o. s. v. Besvarelser og ser, om Besvarelsene i disse Grupper afviger væsentlig fra Resultatet for det samlede Materiale. Det amerikanske Institut har offentliggjort en saadan Frekvensundersøgelse. Man spurgte: »Er De Tilhænger af en Genoptagelse af National Recovery Act?« Resultatet blev, at 55,5 % svarede Nej. Ved en indgaaende Analyse viste Materialet følgende Udsving

Antal Udspurgte	Benægtende Svar
500	54,9 %
1.000	53,9 %
5.000	55,4 %
10.000	55,4 %
30.000	55,5 %

Afvigelserne er faktisk forbløffende smaa, og der vilde i det foreliggende Tilfælde ikke være sket nogen Skade ved at have nøjedes med 5.000 Interviews, men det maa stærkt understreges, at Eksemplet ikke giver Grundlag for nogen Generalisering.

Disse Frekvensundersøgelser anvendes af samtlige Institutter, og i den omtalte Køns sygdomsundersøgelse har det danske Gallup-Institut ogsaa bragt dem i Anvendelse.

Nedenstaaende Spørgeskema gengiver de Spørgsmaal, der er formuleret af Instituttet og Udvalget til Køns sygdommens Bekæmpelse i Fællesskab, og som i denne Form er rettet til samtlige udspurgte.

DANSK GALLUP INSTITUT

ønsker at høre Deres Mening om følgende Spørgsmaal:

K.....M.....18 - 25.....25 - 40.....40 - 65.....A.....M.....
 BS.....
 Navn..... Adresse.....
 By..... Stilling.....
 Interview foretaget: I Hjemmet ..... Paa Arbejdsplads .....

Denne Gallup-Undersøgelse er et Led i Samfundets Bekæmpelse af Kønssygdommene. Den søger at skaffe Kendskab til hele Nationens Viden om disse farlige Sygdomme, for at man kan bringe Oplysning og Hjælp paa den mest praktiske Maade. Det vil derfor være en samfundsgavnlig Handling fra Deres Side, hvis De vil give os Deres Mening om dette Problem ved at besvare nogle Spørgsmaal.

Vil ikke svare.....

1. Ved De, om Antallet af Kønssygdomstilfældene er taget til eller taget af her i Landet i de sidste Par Aar?
 Taget til..... Taget af ..... Samme som før.....
 Ved ikke.....
2. Kan man have en Kønssygdom uden at vide det?
 Ja..... Nej.... Ved ikke.....
3. Ved De, hvordan Gonorrhé viser sig?
 Ja..... Nej..... Svarer ikke.....
- 3.a Hvis »Ja«, hvorledes?
 Ved Udflod..... Ved Svien ved Vandladning.....
 Kan ikke forklare..... Vil ikke forklare..... Andet.....
 Hvis »Andet«, hvorledes? .....
4. Ved De, hvordan et nylig paaført Tilfælde af Syfilis viser sig?
 Ja..... Nej..... Svarer ikke.....
- 4.a Hvis »Ja«, hvorledes?
 Ved Saar paa Smittestedet..... Hævede Kirtler.....
 Udslet paa Huden..... Kan ikke forklare.....
 Andet..... Hvis »Andet«, hvorledes
 .....
5. Ved De, hvor lang Tid der ved Gonorrhé gaar fra Smitte-Tidspunktet til Sygdommens Udbrud?
 Ja..... Nej.....
- 5.a Hvis »Ja«, hvor lang Tid?
 1 Dag..... 2 Dage..... 3 Dage..... 4 Dage.....
 5 Dage..... 6 Dage..... 7 Dage..... 2 Uger..... 3 Uger.....
 1 Mdr..... 2 Mdr..... 3 Mdr..... Over 3 Mdr.....

6. Ved De, hvor lang Tid der ved Syfilis gaar fra Smitte-Tidspunktet til Sygdommens Udbrud?
Ja..... Nej.....
- 6.a Hvis »Ja«, hvor lang Tid?
1 Uge eller derunder..... 2 Uger..... 3 Uger.....
4 Uger..... 5 Uger..... 6 Uger..... Over 6 Uger.....
2 Mdr..... 3 Mdr..... 3 Mdr. og derover.....
7. Kan Folk smitte andre med Kønssygdomme i Tiden fra Smitte-Tidspunktet til Sygdommens Udbrud?
Ja..... Nej..... Ved ikke.....
8. Kan De nævne nogle alvorlige Følger af Kønssygdomme?
Ja..... Nej.....
- 8.a Hvis »Ja«, hvilke Følger?
Ufrugtbarhed..... Hjertesygdom..... Sindssygdom.....
Gigt..... Øjenbetændelse..... Underlivsbetændelse.....
Overførelse til Børn..... Lammelser..... Andre.....
Hvis »Andre«, hvilke .....
Vil ikke svare.....
9. Har man Pligt til efter Loven at søge Læge for Kønssygdomme?
Ja..... Nej..... Ved ikke.....
10. Kan man faa gratis Behandling?
Ja..... Nej..... Ved ikke.....
- 10.a Hvis »Ja«, hvor?
Enhver Læge..... Embedslæge..... Ethvert Hospital.....
Poliklinik ..... Kom. Klinik..... Ved ikke.... Andet.....
Hvis »Andet«, hvor .....
11. Hvad foretager Samfundet sig overfor Mennesker, som smitter andre med Kønssygdomme?
Frihedsstraf..... Bøde..... Tilhold..... Tvungen
Behandling..... Ved ikke..... Svarer ikke.....
Andet .....
12. Kan man undgaa Kønssygdomme ved at anvende forebyggende Midler?
Ja.... Nej.... Som Regel.... Ved ikke.... Svarer ikke....
- 12.a Hvis »Ja«, hvilke?
Præservativer ..... Kemiske Midler..... Kan ikke forklare.....
Vil ikke forklare..... Ved ikke.....
Andre Midler.....
Hvis »Andre«, hvilke .....
13. Kan man faa Kønssygdomme paa anden Maade end ved direkte kønslig Omgang?
Ja..... Nej..... Ved ikke..... Svarer ikke.....

- 13.a Hvis »Ja«, hvorledes?
 Toiletter..... Kys..... Berøring af Person.....
 Berøring af Genstand ..... Smitteoverføring gennem
 Luften..... Andet.....
14. Ved De, hvilke moderne Midler man bruger mod Gonorrhé?
 Ja..... Nej.....
- 14.a Hvis »Ja«, hvilke?
 .....
- 14.b Hvis »Sulfa«:
 Helbreder Sulfa-Tabletter *altid* Gonorrhé?
 Ja..... Nej..... Ved ikke.....
- 14.c Hvis »Nej«, hvor hyppigt helbredes Gonorrhé *ikke* af Sulfa-
 Tabletterne?
 10 %..... 20 %..... 30 %..... 40 %..... 50 %.....
 Over 50 %..... Ved ikke.....
15. Kan Børn fødes med Kønssygdomme?
 Ja..... Nej..... Ved ikke.....
16. Fra hvem har De Deres Oplysninger om Kønssygdomme?
 Fra Forældre.... Skole.... Kammerater.... Samtale med
 Andre.... Læsning.... Andre Steder fra.... Ved ikke....
 Hvis »Andre«, hvem .....
17. Mener De, at Børn i 14-15 Aars Alderen skal undervises i Skolen om
 Kønssygdomme, f. Eks. af en Læge?
 Ja..... Nej..... Ved ikke.....
18. Har De lagt Mærke til de sidste Maaneders Kampagne mod Kønssygdomme?
 Ja..... Nej.....
- 18.a Hvis »Ja«, hvor?
 Aviser..... Brochurer..... Plakater..... Radio.....
 Film..... Foredrag..... Andet..... Hvis »Andet«, hvor
 .....

Kommentarer: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Dato..... Interviewer.....

Ved en Gennemlæsning af Spørgeskemaet vil man se, at der i stor Udstrækning er anvendt Kontrolspørgsmaal. Det er ganske særligt af Betydning i en Undersøgelse af denne Art, hvor Hovedsynspunktet er Ønsket om at vurdere Befolkningens Viden om Spørgsmaalene.

Hvor nødvendig disse Kontrolspørgsmaal er, ser man f. Eks. af Svarene paa Spørgsmaalet om Inkubationstiden for Gonorrhé. Der var kun 16 % Kvinder, der selv mente at vide noget om Spørgsmaalet, og da 53 % af disse ikke kunde svare rigtigt paa Kontrolspørgsmaalene, skrumpede Antallet af Kvinder, der virkelig vidste Besked, ind til ca. 8 %.

Det er ikke Opgaven her at vise Resultaterne af selve Undersøgelsen, men det skal nævnes, at Materialet opdeles i en Række Grupper, saaledes Hovedstad, Provinsbyer og Landdistrikter, ligesom der i nogle Tilfælde foregaar en Opdeling af Materialet efter Landsdele.

Ved nogle af Kontrolspørgsmaalene, hvor der kun foreligger et forholdsvist ringe Antal Besvarelser, kan en stærk Opdeling af Materialet efter f. Eks. Landsdele være uigennemførligt. Angaaende Symptomerne for Gonorrhé, hvor der kun er Svar fra en Trediedel af de adspurgte, giver Opdelingen i 12 Grupper (By og Land i hver af de 6 Landsdele) et saa lille Talmateriale, at dette ikke tillader videre Konklusioner.

Der findes i Undersøgelsen et ganske morsomt Eksempel paa Virkningerne af flere Kontrolspørgsmaal efter hinanden. I det første har man undersøgt om Befolkningen ved, hvilke moderne Midler man anvender mod Gonorrhé og faaet 16 % bekræftende Svar. Dernæst er disse 16 % anmodet om at nævne Navnet paa Midlet, og Halvdelen (d. v. s. 192) har nævnt Sulfa ved Navn. Som næste Led i Spørgerækken er de 192 Personer blev spurgt, om Sulfa Tabletterne altid helbreder Gonorrhé. Omtrent to Trediedele svarede benægtende. I den fjerde og sidste Afdeling blev disse (123) spurgt om, hvor hyppigt de da mente, at Sulfa Tabletterne helbredte Gonorrhé. Da man af indhentede Oplysninger forstaar, at det rigtige Svar paa dette Spørgsmaal i Øjeblikket er 30 % Helbredelse af Tilfældene, viser det endelige Resultat, at kun 7 Personer ud af 2402 kunde naa rigtigt igennem alle Spørgsmaalene.

Emnerne for de danske Undersøgelser.

Emnerne for de Undersøgelser, der er foretaget her i Landet, svarer i det store og hele til de amerikanske Forbilleder. Der er interessante og uinteressante imellem hinanden. Vi er heller ikke her i Landet blevet fritaget for de ganske overflødige Undersøgelser, der kun er »godt Stof«, men uden virkelig Værdi. Blandt disse sidste maa nævnes Under-

søgelsen om Folks Formodning om Kronens Værdi efter Krigen. Resultatet af denne Undersøgelse bekræfter en Udtalelse fra en svensk Forfatter, der sagde, at man ikke behøver en Gallup-Undersøgelse for at konstatere, at Folk ikke kender noget til Konjunkturpolitik. Undersøgelser af denne Art er egnet til at nedsætte Respekten for de gode Undersøgelser, der er blevet gennemført.

Den nævnte Undersøgelse har da ogsaa medført forskellig Kritik, saaledes kommer Poul Nyboe Andersen i en Kronik i »Aarhus Stiftstidende« til følgende Konklusion:

»Det vil til sin Tid blive vanskeligt nok at afgøre, om Levestandarden atter har naaet Niveauet fra 1939 eller endog har passeret det. Endnu vanskeligere er det at profetere om dette allerede paa nuværende Tidspunkt, og i alt Fald maa den første Forudsætning for en fornuftig Profeti være, at man i det mindste er klar over Betydningen af de Begreber, man anvender. Gallup Instituttet erklærer selv i den citerede Artikel, at Folks Formodninger om, hvor langt Kronen vil falde, »repræsenterer selvfølgelig det reneste Gætteværk«. Man maa da spørge, hvilken Interesse, der knytter sig til at lave Statistik over, hvad Folk i saa Henseende gætter paa. De Undersøgelser, som Gallup Institutterne Verden over foretager, kan være egnede til at belyse adskillige Forhold vedrørende Folks Handlemaade. I den citerede Artikel spørges saaledes ogsaa om Folks Sparsommelighed. En indgaaende, sagkyndigt bearbejdet Analyse heraf paa Grundlag af et absolut tilstrækkeligt og typisk Materiale kunde meget vel have Interesse. Ligeledes er der Fornuft i at spørge om Folks politiske Indstilling forud for et Valg. I saadanne Tilfælde, hvor den enkelte kun adspørges om sin egen Handlemaade, er han i Stand til at give et rigtigt Svar. Helt anderledes hvor det drejer sig om Spørgsmaal, hvis fornuftige Besvarelse kræver særlig Sagkundskab, eller som endog de kyndige er ude af Stand til at besvare, fordi de vedrører Fremtiden.«

Vi maa ikke se ensidigt paa Sagen, og selvom der kan være Undersøgelser, der fra et fagligt Synspunkt er uheldige, saa findes der ogsaa gode og interessante Undersøgelser, og der er næppe Grundlag for nogen Paastand om, at de danske Undersøgelser er daarligere end de amerikanske.

Blandt de Undersøgelser, som det danske Institut har offentliggjort siden Januar i Fjor, kan saaledes nævnes:

Befolkningens Opsparing,
Nævninge og Doms mænd,
Religionsundervisning i Skolerne,

For og imod Week-end,
 Skattesnyderi,
 Aldersrentespørgsmaalet,
 Husassistent-Problemet,
 Statslige Indkøbsmonopoler,
 Skærpelse af Straffeloven,
 Stemmeretsalderen,
 Sommertidens Bibeholdelse efter Krigen.

Det er Spørgsmaal samlet fra de mest forskelligartede Dele af Samfundslivet, men allesammen Problemer, hvor det givetvis har Interesse at faa konstateret, hvad Befolkningen virkelig mener.

IV. Gallupundersøgelsernes Fremtid.

Gallupundersøgelserne er sikkert ikke noget Modefænomen, der atter vil forsvinde. Det er ved at blive en Art Institution, som uden Tvivl vil blomstre ogsaa i Fremtiden. Man skal dog være noget forsigtig med at tillægge dem saa stor Betydning, som Professor Max Kjær Hansen, der i et Foredrag i Dansk Reklameforening har villet have dem til at blive en Art Referendum i de demokratiske Stater; men nægtes kan det ikke, at vel gennemførte Undersøgelser over Befolkningens Mening kan give et vigtigt Fingerpeg til Regering og Rigsdag.

Det maa imidlertid samtidig nævnes, at alle Instituter, der arbejder med Meningsundersøgelser, er private, og at det vilde have en overmaade stor Betydning, saafremt Arbejdet blev overvaaget af Statistisk Departement eller et andet statsligt kontrolleret Organ, eller saafremt de bestaaende Instituter ved mere afgørende Undersøgelser samarbejdede med og kontrolleredes af et Udvalg af særligt Sagkyndige, der kunde indestaa for Undersøgelsernes Paalidelighed indenfor de Rammer, hvor en saadan Garanti kan afgives.

De særlige Erhvervsundersøgelser vil sikkert ogsaa florere i stort Omfang, naar vi atter vender tilbage til mere normale Forsyningsforhold, hvor Konkurrencen kommer frem igen. Begge de danske Instituter har paabegyndt en Række Undersøgelser til dette Formaal. Dansk Gallup-Institut kalder sine Undersøgelser for »Gallup Mærkevarer Index«, de udkommer hvert Kvartal og omfatter København og 16 Provinsbyer. Informa har lavet et lignende Index, der har faaet Betegnelsen »Mærkevarebarometer«.

Der er ikke noget særligt nyt i Idéen, som er et Forsøg paa at lave løbende Markedsundersøgelser af Salget af Mærkevarer. Undersøgel-

serne har under Betegnelsen »Spisekammerundersøgelser« været foretaget i stort Omfang i Amerika. Naar dette Navn er knyttet til disse Undersøgelser, skyldes det, at man spørger om hvilke Mærker, en Husmoder bruger af forskellige Mærkevarer, f. Eks. Konserves. Udspørgerne stiller sig imidlertid ikke tilfreds med Svaret, men ønsker gerne en Dokumentation, idet de anmoder Husmoderen om at vise frem, om der staar noget af den paagældende Vare i Spisekammeret. Denne særlige Kontrol med Husmoderens Hukommelse har i adskillige Tilfælde vist sig særdeles heldig, idet et Firmanavn undertiden er blevet saa kendt, at det er blevet en Artsbetegnelse. I visse Tilfælde har Husmødrene opgivet, at de brugte et Mærke, der i de sidste Aar slet ikke har været paa det danske Marked.

Ved at indsamle disse Mærkevareanalyser med f. Eks. tre Maaneders Mellemlum, kan man danne en Slags Indextal for Omsætningen af visse Varer eller Varegrupper. Dette Index udsendes ikke offentlig, men Virksomheder kan abonnere paa det, og dermed faa værdifulde Oplysninger om Markedets Bevægelser.